LECȚIA TRECUTULUI

Dreapta românească de azi, atâta câtă este, căutând să-și redobândească locul cuvenit pe scena politică a țării, după 50 de ani de comunism și în răspărul tuturor stângismelor contemporane, ar trebui să învețe mai cu luare aminte nu doar din virtuțile, ci și din "păcatele" dreptei interbelice. Când afirmăm acest lucru, ne gândim la dreapta românească în ansamblul ei, iar nu la cazul particular (chiar dacă dominant) al Mișcării Legionare. În acest sens larg, dreapta primei jumătăți a secolului nostru (ridicată pe ruinele vechiului Partid Conservator și pe vizionarismul politic eminescian) însumează naționalismul ardelenesc, național-democrația, "iorghismul", "cuzismul", legionarismul, anumite forme circumstanțiale de național-socialism de inspirație germană, național-creștinismul de sorginte "gândiristă" și, dacă se poate numi astfel, "antonescianismul". S'ar mai putea identifica și alte grupări mai mărunte; însuși Carol II a încercat o formă demagogică de dreaptă autoritaristă, prin ridicolul Front al Renașterii Naționale. Din această simplă înșiruire ne putem da seama de un lucru: forțele dreptei nu au ajuns niciodată la o unitate reală, ceea ce n-a făcut decât să slăbească puterea ei de acțiune și de convingere. Cu excepția rupturii bine motivate dintre "cuziști" și noua generație condusă de Codreanu (ce colaboraseră o vreme în L.A.N.C), toate celelalte au fost lipsite de orice caracter benefic și s-au datorat mai ales unor orgolii exacerbate, pe care dușmanii n-au întârziat să le exploateze. Sunt cunoscute conflictele succesive (chiar dacă nu întotdeauna "deschise") dintre N. Iorga și A.C. Cuza, N. Crainic și P. Șeicaru, N. Crainic și Nae Ionescu (pe fondul depărtării celui dintâi și apropierii celui de-al doilea de Mișcarea Legionară), N. Iorga și legionari, Antonescu și legionari etc. Un O. Goga, bunăoară, a fost pe rând prieten și adversar al tuturora, sfârșind lamentabil în cursa întinsă de Carol II. Însăși Legiunea - de departe formațiunea de dreapta cea mai consistentă și mai unitară - n'a fost lipsită de anumite "disidențe" (de la cazul destul de izolat al trădătorului Stelescu și până la tensiunile interne apărute după asasinarea Căpitanului, radicalizate cu timpul, mai ales după evenimentele tragice ale perioadei 1940 - 1945)...

E aventuros să te miști pe ipoteze, dar n'ar fi fost exclus ca situația României, în ciuda neprielnicului context internațional, să fi fost totuși alta dacă "tinerii" și "bătrânii" ar fi ajuns la o soluție rezonabilă de "cordialitate", dacă un N. Iorga n'ar fi

aruncat cu atâta ură mănușa Mișcării Legionare sau dacă, ceva mai târziu, n'ar fi intervenit conflictul fatal dintre Antonescu și legionari. Pe de altă parte, Legiunea ar fi renăscut mai repede și mai convingător în țară, după lunga prigoană comunistă, dacă supraviețuitorii ei n'ar fi fost tarați de vechile neînțelegeri sau dacă tineretul actual ar fi fost integrat cu mai mult tact în rândurile ei fatalmente rărite.

Oricât de neplăcut ne-ar fi, nu putem să nu semnalăm că noile (re)grupări ale dreptei românești, departe de a se ridica la virtuțile dreptei interbelice, tind, spre dezolarea multora, să repete tocmai "păcatele" trecutului: tensiunile sterpe între generații, fracțiuni sau personalități. În dificilul context actual (intern și internațional), aceste tensiuni sunt însă și mai păgubitoare intereselor generale ale românismului. Dreapta nu va reuși să redevină cu adevărat semnificativă și eficientă în viața publică românească decât în măsura în care va avea tăria morală, realismul și înțelepciunea de a depăși aceste focare de disoluție internă (care nu numai că o slăbesc, dar o și compromit în conștiința opiniei publice și mai ales a tinerelor generații), adică numai în măsura în care va reuși să alcătuiască un front cât mai unitar și cât mai corespunzător atât intereselor generice ale neamului, cât și realităților specifice ale momentului. *Lecția trecutului* trebuie valorificată integral, adică atât în sens pozitiv (cunoașterea și reiterarea virtuților), cât și în sens negativ (recunoașterea și nereiterarea greșelilor). Pentru aceasta trebuie înfrânte orgoliile personale, conștientizate țelurile comune, reasumată esența creștină a dreptei autentice. Nu ne putem reîntâlni cu adevărat decât sub semnul iubirii, iertării și smereniei creștine. Altminteri, năzuita renaștere se va preface într'o penibilă agonie. Iar răspunderea va fi a tuturora: față de Dumnezeu, față de morții noștri și față de urmași (cu al căror destin istoric "ne jucăm" de fapt, într'o tragică iresponsabilitate).

Haideți să punem degetul pe rană și să ne chemăm pe nume, fără prisos de cuvinte! D-lor legionari și nelegionari creștini, d-lor "simiști" și "antisimiști", d-lor Nicolae Iliescu, Mircea Nicolau sau Gheorghe Brahonschi, d-lor Marian Munteanu, Ovidiu Gulea sau Șerban Suru - oare nu vă bate gândul, ca oameni inteligenți și ca buni români, că dacă nu vom fi până la urmă una, riscăm deopotrivă să nu mai reprezentăm nimic? Sau că riscăm, priviți din afară, să prefacem un ideal etern într'o caricatură a istoriei? Neînsemnatul semnatar al rândurilor de față, plin de păcate față de fiecare și de toți laolaltă, vă imploră să-l primiți ca slugă la marea dumneavoastră unitate de mâine!

Răzvan CODRESCU

P.S. Însăși tipărirea acestor rânduri mă umple de o bună nădejde...